

U PRIGODI PREDSTAVLJANJA

PREMIJERE

PORTRETI

FESTIVALI

RAZGOVORI

POVODOM

OBLJETNICE

AKTUALNOSTI

VOJK

HISTORIJE

MEĐIA

TEORIJA

NOVI PESNIČKI

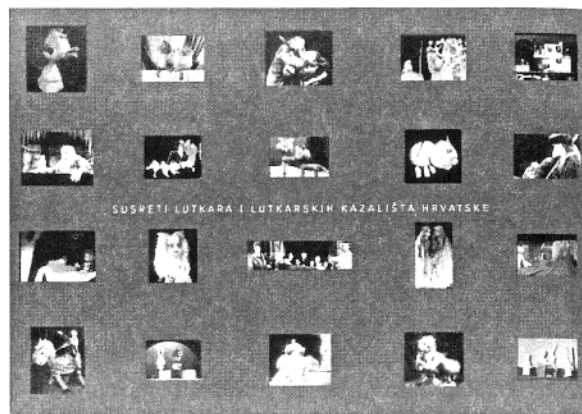
NOVE KNJIGE

DRAME

Antonija Bogner Šaban
Susreti lutkara i lutkarskih
kazališta Hrvatske
Dječje kazalište u Osijeku
Osijek, 2005.

Monografija *Susreti lutkara i lutkarskih kazališta Hrvatske* autorice Antonije Bogner Šaban osebujna je, visoko profesionalno uređena knjiga-spomenar koji slikom i riječju govori o prošlom i sadašnjem, prizivajući ono buduće na koje, u što zanosnijem i cvatnijem obliku, ima pravo nadati se, pozivajući se na ovo sadašnje i ono prošlo, podastirući zorne dokaze i o opravdanosti takve nade i o neopravdanosti zanemarivanja jednog posla, koji je više nego posao, baš zato što to i nije samo posao nego je i igra; jedne radosti, koja je više nego radost baš zato što što je tako često sjetna; jednog napora koji je više nego napor baš zato što ga je tako lako mukotrpno podnositi, jer on znači sladostrasnu žrtvu u ime onog najboljeg dijela nas – lutke.

Govoreći o prošlom, sadašnjem i budućem, ova draga nam monografija-album, koji nam je, zar ne, već prirastao srcu, govori zapravo o bezvremenosti ili, još



točnije, o svezremenosti u koju ovakva lutkarska predstava ulazi kroz lutku koja je naš divni svezremenik.

S kasetiranih, vrsno dizajniranih korica ove knjige, koju je opremio majstor Ivan Doroghy, kao kroz prozore kuće lutaka gledaju nas blistave sličice – prozori iz brojnih predstava izvednih na SLUK-u od 1969. do 2003. godine. Svojim svjetlucanjem svaka od njih kao da nam želi prenijeti dio one čarolije kojom su sve te predstave bile impregnirane; čarolije složene po formuli glumac + lutka + scenograf + redatelj + riječ + glazba + svjetlost + šutnja + zanos + zanos zanos + ljubav-ljubav-ljubav – tajna koja se nikome ne da otkriti, jer lutka to ne želi. A kada lutka nešto ne želi, ona to radi tako sjajno da je baš nitko ne može na to nagovoriti: lutka samo razmatra naše prijedloge, odabirući one što su joj nasušno potrebni za njezinu strasnu egzistenciju. Kako me samo lukavo s vrha naslovne korice, iz plavog prozor-

čiča u gornjem lijevom kutu gleda Majka-patka iz moga *Ružnog pačeta* iz 1969. Znam da mi govori: *Hej, dobro me pogledaj. Ja se nisam nimalo promijenila, a ti?* Ništa joj ne odgovaram znajući da udruženi u magičnom činjenju predstave zajedno s lutkama ulazimo u krotan vječne mladosti svijeta.

Monografija *Susret lutkara i lutkarskih kazališta Hrvatske*, prema riječima autorice Antonije Bogner Šaban, podijeljena je, baš poput predstave, na tri dijela, odnosno čina. Prvi je amarkordna sjetna galerija niza dragih nam lica i osoba od kojih mnogi više nisu s nama, panorama trajno poticajnih i nadahnuto formuliranih misli o lutki i umjetnosti/umijeću lutke i lutkara od onog prvog zapisa Mladena Širole o djetetu koje je stvorilo igru s lutkom, preko Habunekove tvrdnje *Lutka je čudo!*, do Milana Čečuka koji u animaciji vidi stvarno poetsko čudo; od Mladinovićeve opravdane opaske *da umjetnost kojom se bavimo prestanemo minorizirati, a isto tako i mistificirati*, do Mrkšićeva shvaćanja lutke kao našeg dvojnika; od moje tvrdnje *da tajna lutke jest upravo u njenoj istinitosti, u njenoj višeslojnoj dvoznačnosti, ali ne i dvoličnosti, da lutka naime ne glumi, već da je ona koja jest*, preko Bourekove konstatacije da je lutka nekako posebno drugačije, do Mrduljaševe pomisli da lutka kad poželi *postati običnim čovjekom, otputi se u lutkarsko glumište i odabere glumca...* Zar nismo svi mi s pomoću lutke/lutkara postali neobični ljudi? Zahvalimo im stoga: lutkama!

U drugom dijelu nižu se prizori iz brojnih lutkarskih predstava, od *Plave boje snijega* i *Dobrog zmaja*, u kojem sam mlad, lutkovno neiskusni, igrao III. Razbojnika, morajući proći dug put do onog I. "razbojnika" – redatelja onoga koji mora "ubiti" glumca i "boga u njemu", da bi ga mogao stvoriti u lutki. Nije li sve to jedna beskraja lutkarska predstava? Koliko zanosa! Koliko radosti! Koliko čarolije! Koliko znoja na čelu animatora. Jer lutka je lukava – ona se ne znoji, ona se ne umara, ona je neumorna u svojoj vječnoj potrazi za pričom, znajući da je kazalište za nju najbolji od svih svjetova,

najljepša kutija. Takva je i ova knjiga. Ona je kutija/album čarolija koje ne blijede.

Treći dio knjige tvore Popisi. Pogledajte samo ta imena, tu divnu vojsku vitezova (ženskih i muških), odabranih zatočnika najizvrsnije i najzanosnije Dulcineje – lutke. Pogledajte samo ta imena. To smo svi mi. Čestitajući svima na ovoj knjizi, zagrlimo se, zajedno s lutkama. Lutkujmo se, dragi prijatelji! Ovo je naša svečanost. Ovo je naš dan, a njemu nema kraja jer s pomoću lutke on ulazi u vrijeme neprolazne mladosti svijeta. Međutim, krajnje je vrijeme da počne predstava. Lutke su već nestrpljive. Dajmo im što je njihovo – sebe!